Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Kansalaisten osallisuus ja yhteiskunnan pirulliset ongelmat

Pirkko Vartiainen
Professori
Sosiaali- ja terveyshallintotiede

3.5.2017

Miksi ihmisten osallisuutta tarvitaan? 1/3

VNS selonteossa (1/2017 vp) osallisuus liitetään yhdenvertaisuuteen, tasa-arvoon ja osaamiseen. Selonteossa sanotaan mm., että ”kaikille kuuluu kokemus osallisuudesta ja merkityksellisyydestä”.

Tämä tukee kestävää hyvinvointia, mutta

kokemus osallisuudesta ei riitä,

tarvitaan kokemusta *vaikuttavuudesta*.

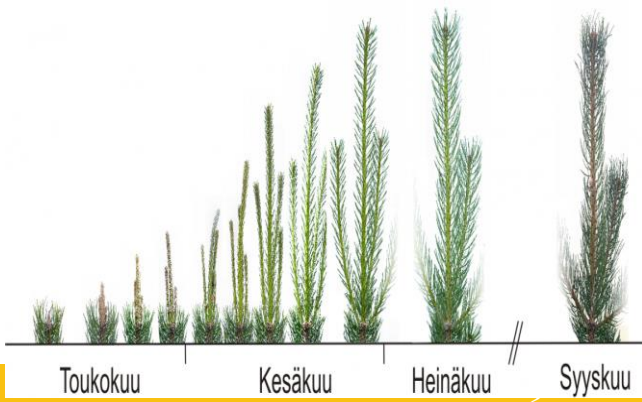

Miksi ihmisten osallisuutta tarvitaan? 2/3

"Over the past 25 years we have lived through a revolution created by the birth of the world wide web and the rapid development of digital technology. This digital revolution has disrupted old certainties and challenged representative democracy at its very heart. With social media ..… the citizen has more sources of information than ever before, yet citizens appear to operate at a considerable distance from their representatives and appear 'disengaged' from democratic processes."

John Bercow, Speaker of the House of Commons

Miksi ihmisten osallisuutta tarvitaan? 3/3

Yhteiskunta ja sen järjestelmät ovat entistä kompleksisempia ja sisältävät useita pirullisia ongelmia.

Hallitukset eivät .. onnistu yksin. tarvitaan yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan … kanssa (VNS 1/2017 vp).

(ks. esim. Vartiainen ym. 2013)

Mekanistinen maailmankuva

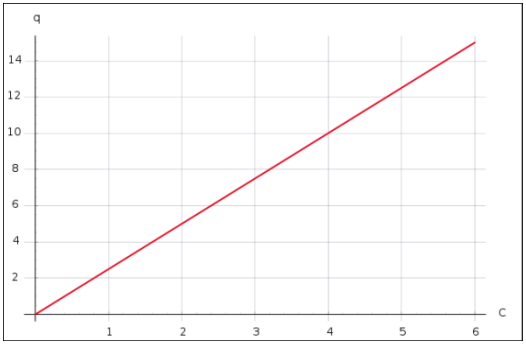

Kompleksisuuden maailmankuva

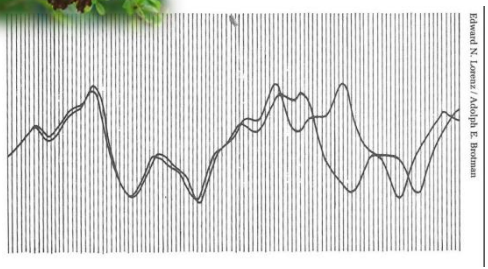

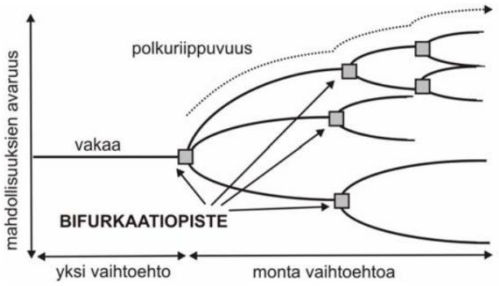

Kellokoneistokuva: Michel Villeneuve, Wikimedia Commons Kuva bifurkaatiopisteistä: Jalonen 2007, 166

Lineaarisuus vs. kompleksisuus

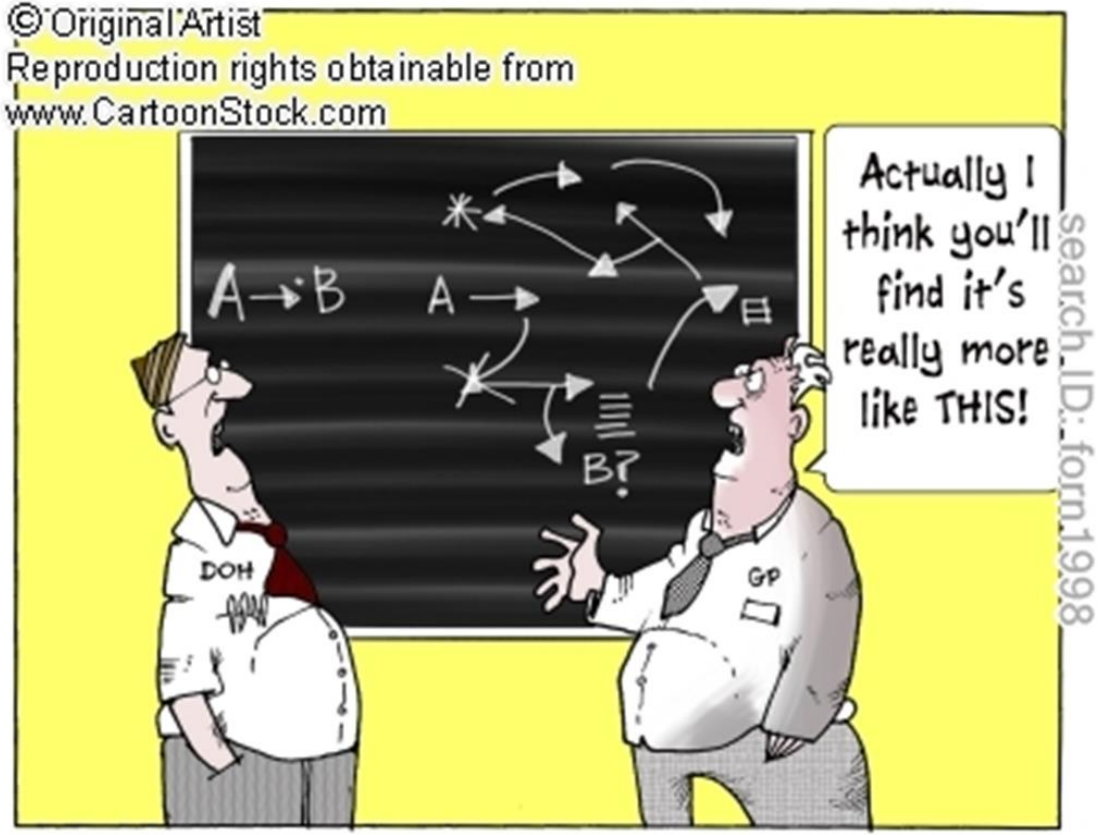

Mihin kompleksisuuden huomiottajättäminen johtaa?

Pirullisten ongelmia ***kesyttämiseen***. Tästä seuraa esim. uudistusten muuttuminen yhä takkuisemmaksi vyyhdeksi.

Kuva: Vastavalo.fi

Mitä kesyttämisestä seuraa?

”*…it tames the growl of the problem wickedness: so that the problem* ***no longer shows its teeth before it bites***”
(mukaellen Churchman 1967)

Hyvien osallistumisen mallien kautta voidaan löytää selviytymiskeinoja pirullisiin ongelmiin

Deliberatiiviset, eli puntaroivat osallistumisen mallit

Mitä puntaroiva osallistuminen on?

VÄITTELY	DIALOGI	DELIBERAATIO
Kilvoittelua	Sananvaihtoa	Punnitsemista
Kiistelyä	Keskustelua	Valitsemista
Mielipiteen esiintuomista	Ihmisuhteiden rakentamista	Valintojen tekemistä
Enemmistömielipiteen etsimistä	Ymmärtämistä	Limittäisyyksien etsimistä
Taivuttelua	Ymmärryksen etsimistä	Yhteisen tulkinnan löytämistä
Tiukka rakenne	Löyhä rakenne	Joustava rakenne
Ilmaisemista	Kuuntelemista	Oppimista
Usein nopeaa	Usein hidasta	Usein hidasta
Voita/häviä	Ei päätöstä	Yhteisen tulkinnan löytämistä / ratkaisu, jonka kanssa kaikki voivat elää

Mitä puntaroinnissa tapahtuu?

Vs.

Puntaroivan osallistumisen mallit

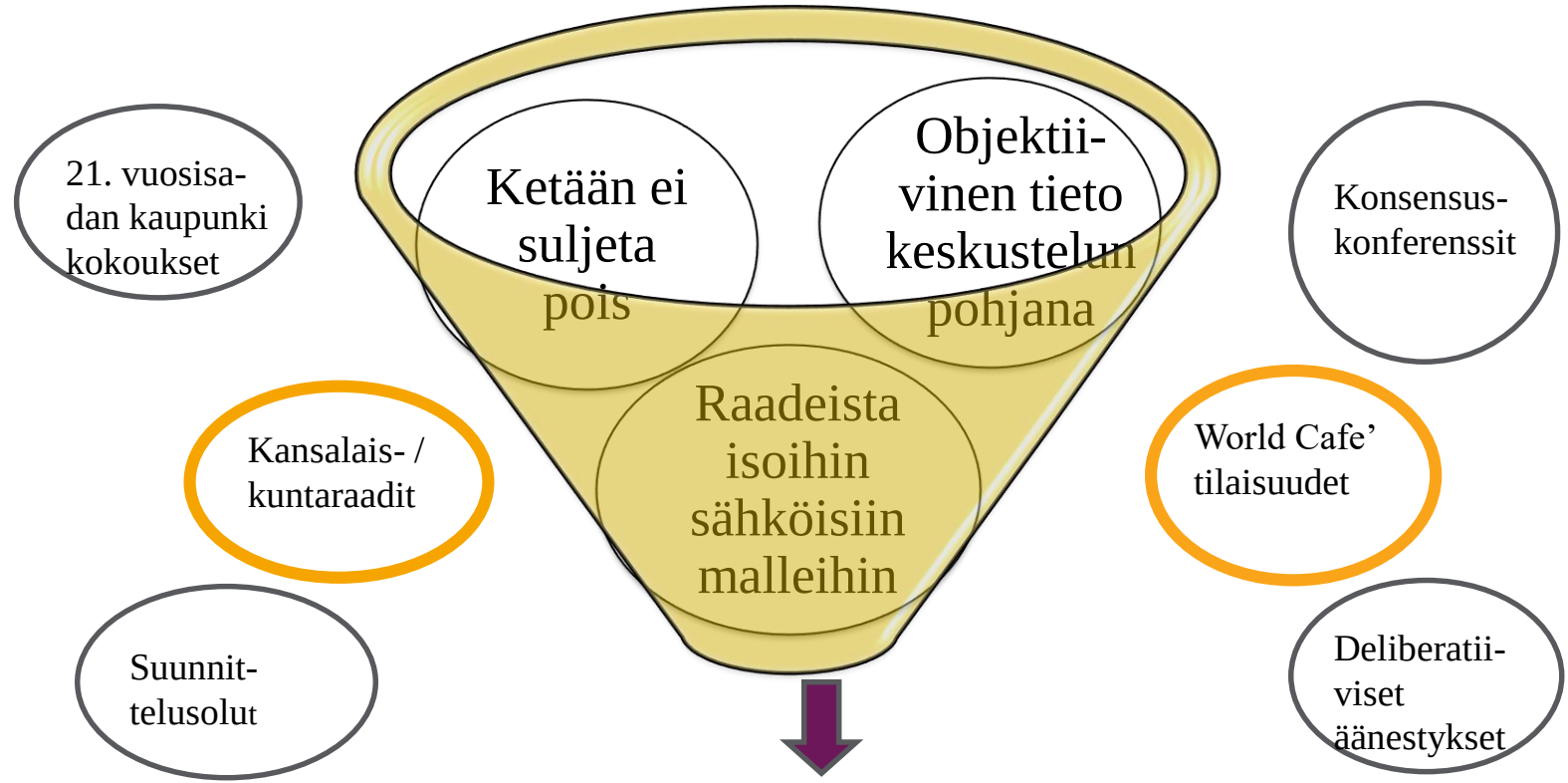

LÄSNÄOLON POLITIIKKAA

Mikä kansalaisten huippukokous?

Lähidemokratian vahvistaminen tärkeää

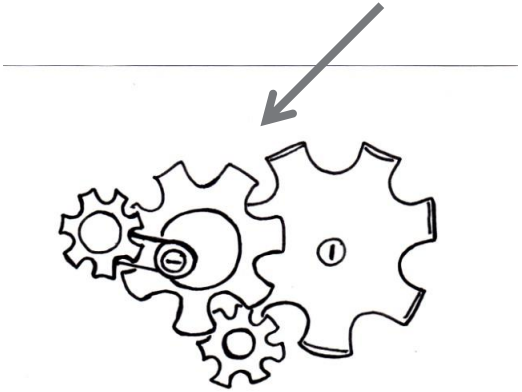

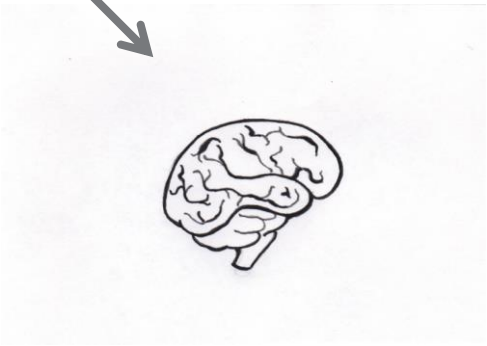

Koneistonäkökulma

Asukkaiden yhteisö

Ehdotan kansalaisten huippukokousmallin kehittämistä

PUNTAROIVA OSALLISTUMINEN

"Deliberative democracy is not series of ad hoc events. It is a way of governance" *(Patricia Wilson 2009)*

Lähde-esimerkkejä

Vartiainen Pirkko. (2005). Wicked Health Care Issues: An Analysis of Finnish and Swe-dish Health Care Reforms. Advances in Health Care Management: International Health Care Management 5, 163–186.

Raisio H. (2010a): Embracing the wickedness of health care: Essays on reforms, wicked problems and public deliberation. Acta Wasaensia 228. Vaasan yliopistopaino, Vaasa.

Vartiainen, P & S. Ollila & H. Raisio & J. Lindell (2013). Johtajana kaaoksen reunalla. Kuinka selviytyä pirullisista ongelmista? Helsinki: Gaudeamus.

Lundström, Niklas; Raisio, Harri; Vartiainen, Pirkko; Lindell, Juha. (2016). Wicked games changing the storyline of urban planning. *Landscape and urban planning* 154: 20-28.

Raisio, H. & Vartiainen, P. (2011). *Osallistumisen illuusiosta aitoon vaikuttamiseen*. Suomen Kuntaliitto, Helsinki.

Setälä M. (2011): The role of deliberative mini-publics in democratic systems. Lessons from the experience of referendums, Representation 47(2), s. 201–213

Carson, L. & Hartz-Karp, J. (2005). Adapting and Combining Deliberative Designs. Teoksessa Gastil J. & P. Levine (toim.) *The Deliberative Democracy Handbook*, 120–138. Jossey-Bass, San Francisco, CA.

Elstub S. (2010): The Third Generation of Deliberative Democracy, Political Studies Review 8(3), s. 291–307

Fishkin, J. S. 2009. *When the People Speak: Deliberative Democracy & Public Consultation*. New York: Oxford University Press.

Gastil J. & Levine P. (2005): The Deliberative Democracy Handbook: Strategies for Effective Civic Engagement in the Twenty-First Century. Jossey-Bass, San Francisco.